

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

J. F. Kennedy, Jr.'ın ölümü bir döneme ait Amerikan mitinin artık tarihe gömülüşüdür. Prens-Prenses benzetmeleri yapılıyorsa da, Jr. asla Di olmayacaktı. Çünkü, Di ile aralarında, semiyolojik açıdan dünya kadar benzemezlik ve eşitsizlik vardır. Ama, hepsi bir yana, Jr., Di'de olduğu üzere asla kendisine ait, kimseden devralınmamış bir imajın sahibi değildir. O aslında bir gerçek mitin, babasının gölgesindeydi. Kendisine özgü hasletleri bulunsa ve bu onu karizma hâlesiyle sarıp sarmalasa da, Jr. babası adına seviliyor ve izleniyordu. Dolayısıyla onun ölümüyle biten Başkan Kennedy'nin miti olacaktır. Jr. varlığıyla bir imaj olarak kendisini büyütüyor, tersine, sürekli olarak babasını anımsatıyor, o imajın canlı kalmasına katkıda bulunuyordu. Şimdi her şey sona erdi.

Sona eren, 1960'ların, savaş sonrası dönemde yaratılmış olan Amerika resminin öğeleridir. Bu resim dünyada ilk kez denenilen, aristokrasisi olmayan, sınıf mücadelesi bulunmayan, demokrasinin gündelik yaşama pratiğindeki kolaylıklardan öte bir anlam ifade etmediği bir uygarlık

Amerikan miti öldü

yaratma umuduydu. Kitle kültürünün her alanda ve anlamda egemenleştiği, bir tüketim cennetinin yaratıldığı, davranış rahatlığının öne çıktığı bu uygarlık insanlara bütün düşlerin dünyaya ait olduğunu ve burada gerçekleştirilebileceğini öğretiyordu. İstemek, irade göstermek ve çok çalışmak yeterliydi. O zaman her şeye sahip olunabilirdi ve zenginlik mutluluk demektir.

Mutluluk, en çok çocuklukta saklıydı. Çocukluk savaş sonrası Amerika imgesinin bir diğer dayanağıydı. Boşuna da değildi. Kıtada bebek patlaması yaşanıyor. Milyonlarca çocuk doğuyordu. Çocukluk halleri, herkesin geçiydi. Geniş, kalın ayakkabılı, uzun boylu, yapılı, güçlü insanlar bir çocuk gibi davranmayı erdem sayıyorlardı. Sakız çiğniyor, oyun oynuyor ve geniş ağızlarıyla, sağlam dişlerini göstererek, çocuk yüzleriyle gülüyorlar ama ağlamaktan, korkularını göstermekten de çekinmiyorlardı.

Kennedy bu dünyanın 'parlak' adamıydı ve ardında üç görüntü kaldı. Kalabalık ailesi, 'Saray'da Amerikan futbolu oynayan adamlar ve ayaklarının altında dolaşan, sonra da tabutunu selamlayan çocuğu. Ondandır gelen ve ayaktaki örneği Clinton olan 'bebek patlaması' bu efsaneyi her şeye karşın bir noktaya kadar taşıdı. Özgürlük, barış, paylaşım gibi onların 'tarihin doğru yanında' bulunmalarını sağlayan değerler, Kennedy idealini ayakta tuta-

biliyordu. Derken, 1980'ler geldi ve tam tersi bir düşüncenin egemenliğinde 'yuppi'ler ortaya çıktı. Onların çocukları şimdi belirdi ve toplumsal sıfatları da 'yuppi puppy'ler (yuppi enikleri). Paranın, çıplak gücün, ne olursa olsun kazanma hırsının bu hırçın kuşağı için Amerika artık Coca Cola, Bond çanta, Playboy dergisi, Pan-Am, Chevrolet araba, siyah-beyaz TV değil. Amerikan taşrası, Salinger, Beatles artık hatırlanmıyor. Kennedy ise uzak, sisli bir dünyanın tarihsel figürüydü. Sanallik, simülasyon, İnternet dünyası, kendisi bir kurgu olduğundan hiçbir efsane kurgusunun daha fazla öne çıkmasına olanak vermiyordu.

Jr. Kennedy'ye yakılan bir ağıt yok. Ortada kimin yakasına yapışacağı belirsiz bir masum kaderin korkusu var. Kaldı ki, Kennedy daha önce iki nedenden ötürü ölmüştü. İlkini, Kennedy 'Beyaz Amerika'nın mitiydi. Bugünün Amerika'sı artık yalnızca beyazların değil. İkincisi, Kennedy, çocukların Amerika'sına aitti. Oysa çocukluk öleli çok oluyor. Kennedy onun boş bir hayaliydi. Bu nedenle bugün kendisini korkunç gibi gösteren gizli bir sevinçten bile söz edilebilir: Herkesin üstünde asılı duran bir hayalet bu ölümle büsbütün uzaklaşmaktadır. Üstelik efsane zamanın durması demektir. 21. yüzyıl ise duran değil, olmayan bir zamanın ardındadır. Kennedy sanal ve kurgusal zamanın ilk kurbanıdır.